

vergadering **C284 – CUL38**

zittingsjaar 2011-2012

## Handelingen

### **Commissievergadering**

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 2 juli 2012

## INHOUD

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Vraag om uitleg van de heer Jean-Jacques De Gucht tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de onbillijke uitsluiting van culturele centra bij de omschakeling van filmhuizen naar de digitale cinema<br>- 1808 (2011-2012)                                            | 3  |
| Vraag om uitleg van de heer Jan Penris tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het niet respecteren van een aantal wettelijke bepalingen bij de afstemming van de bestuursorganen van het Koninklijk Ballet van Vlaanderen en de Vlaamse Opera<br>- 2052 (2011-2012) | 5  |
| Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het stimuleren van de samenwerking tussen lokale boekhandels en bibliotheken<br>- 2112 (2011-2012)                                                                                    | 10 |

■

**Waarnemend voorzitter: de heer Kris Van Dijck**

**Vraag om uitleg van de heer Jean-Jacques De Gucht tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de onbillijke uitsluiting van culturele centra bij de omschakeling van filmhuizen naar de digitale cinema - 1808 (2011-2012)**

**De voorzitter:** De heer De Gucht heeft het woord.

**De heer Jean-Jacques De Gucht:** Voorzitter, minister, collega's, in het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering betreffende het verlenen van investeringssubsidies voor culturele infrastructuur met bovenlokaal belang wordt ook aandacht besteed aan de omschakeling van filmhuizen naar digitale cinema. Volgens de huidige formulering in het ontwerpbesluit zullen de cultuurcentra geen beroep kunnen doen op de Vlaamse subsidies, terwijl de kleine filmhuizen, ook wel eens de arthouses genoemd, dat wel zouden kunnen. Nochtans vervullen beide eigenlijk dezelfde rol en zijn ze vaak de enige speler in hun regio op dat terrein. Het hoeft geen verder betoog dat de omschakeling naar digitale projectie een zware financiële inspanning vraagt.

– *De heer Philippe De Coene, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Deze problematiek is hier in deze commissie trouwens al eens aan bod gekomen, in mei vorig jaar, bij een uiteenzetting over de toekomst van de Vlaamse audiovisuele vertoning en de omkadering ervan. Die omschakeling vormde ook het onderwerp van een vraag om uitleg van de heer De Coene. Daarin werd ook de problematiek ten aanzien van de cultuurcentra kort aangehaald. In uw antwoord stelde u toen: “De vraag rijst ook altijd hoe het zit met de cultuurcentra. Een aantal van die centra tonen immers ook films. Ik heb me in eerste instantie gericht op die arthouses en die kleinere wijkbioscopen. Hun staat het water immers echt aan de lippen. De eerste gesprekken worden heel binnenkort opgestart. Het is de bedoeling om ook met die cultuurcentra te bekijken hoe ze hieraan mee kunnen doen. Een aantal van de centra richten zich immers ook echt op het vertonen van die betere film. Dat willen we ook. We willen ervoor zorgen dat die betere film ruimer wordt verspreid, dat we niet alleen aan die arthouses vastzitten. Natuurlijk moeten we er ook voor zorgen dat die arthouses niet uit de markt worden geconcentreerd. We zullen dus een non-concurrentiebeding of zo moeten opnemen. We zijn aan het bekijken hoe we dat moeten doen. Het is niet zo eenvoudig om dat te bepalen.”

Zoals de zaken nu in het ontwerpbesluit staan geformuleerd, zullen de gemeenten deze kosten moeten dragen, terwijl er voor de kleine filmhuizen financiële bijdragen zullen zijn.

Minister, vindt u het niet meer dan billijk dat niet alleen de kleine filmhuizen op een financiële bijdrage kunnen rekenen, maar ook de occasionele vertoners, zoals de cultuurcentra? In uw antwoord op een vraag om uitleg antwoordde u vorig jaar dat u zou bekijken hoe de culturele centra “hieraan mee kunnen doen”. Wat leverde dat op?

**De voorzitter:** Minister Schauvliege heeft het woord.

**Minister Joke Schauvliege:** Voorzitter, collega's, er moet wel degelijk een verschil worden gemaakt tussen de professionele vertoners van films, die dat dagelijks doen, en de occasionele vertoners, zoals cultuurcentra. De ondersteuningsmaatregel die nu van kracht is, gaat over de investering in digitale infrastructuur ten behoeve van een dagdagelijkse, professionele toepassing. Om het technisch te zeggen: het gaat over een investering in een 2K-projector, waarbij niet alleen rekening moet worden gehouden met de kostprijs van de server en de projector – de raming van de kostprijs bedraagt 55.000 euro, exclusief btw –, maar ook met onderhoudskosten en aanpassingen aan de filmcabine, waardoor het totaalplaatje kan oplopen tot 80.000 euro.

De vraag kan worden gesteld of een investering in een 2K-projector nodig is voor cultuurcentra. Uit gesprekken met experts werd duidelijk dat dit niet het geval is. Een investering in deze projector is alleen noodzakelijk voor professionele, dagelijkse

vertoningen. Projectoren van een ander dan het 2K-type – bijvoorbeeld Blu-ray – zijn voor dagelijks gebruik te snel onderhevig aan slijtage. Die 2K-projector is ook nodig voor het vertonen van films op of kort na de releasedatum. Distributeurs willen bij de release hun films enkel op het 2K-formaat aanleveren, om piraterij en illegale kopijen te voorkomen. Niet onbelangrijk is ook het feit dat op mijn initiatief een gezamenlijke aankoopgroep is opgericht, om sterker te staan bij onderhandelingen. De distributeurs investeren immers mee in de aankoop van de professionele apparatuur, maar willen dat enkel doen voor professionele, dagdagelijkse vertoners. Het aandeel van de distributeurs in de digitaliseringkost verschilt van contract tot contract en heeft te maken met de zogenaamde ‘turn rate’ – het aantal premières per jaar – en de grootte van de filmvertoner.

Cultuurcentra werken niet vanuit een commerciële logica en zijn vrijer in hun filmprogrammatie. Daarnaast is de tijd tussen de bioscooprelease en de commerciële release op dvd en Blu-ray dermate kort geworden dat deze dragers snel na de bioscooprelease beschikbaar zijn. Cultuurcentra kunnen bijgevolg opteren voor een kwalitatief even hoogstaand, maar goedkoper alternatief, zonder dat hun filmprogrammatie daaronder lijdt. Kleine filmhuizen die in de zogenaamde ‘second run’ zitten wat vertoningen betreft – en dus vrijwel geen premières hebben –, ondervinden nu reeds concurrentie van de gelijklopende programmatie van cultuurcentra. Zij vrezen dat de marktverstoring nog zal toenemen indien deze centra eveneens over 2K-projectoren zullen beschikken.

In deze commissie hebben wij al een aantal keren gediscussieerd over de vraag hoe wij de kleine bioscopen kunnen beschermen of helpen, en die bekommernis speelde een rol in onze beslissing. We moeten er ook rekening mee houden dat er voor cultuurcentra geen technische nood is aan een 2K-projector, dat zij ook al gesubsidieerd worden en met andere woorden dus al steun ontvangen van de overheid, dat zij in het bijzonder voor de kleine filmhuizen nu al een soort concurrent zijn, zeker wat de Vlaamse films betreft, en dat zij als gesubsidieerde speler ook verstorend kunnen werken ten aanzien van het meer commerciële circuit.

U stelde ook een vraag in verband met mijn uitspraak dat we het nog verder zullen bekijken. Dat klopt wel, het is niet zo dat we het volledig hebben laten vallen. De Vereniging Vlaamse Cultuur- en gemeenschapscentra staat in contact met de administratie en het steunpunt BAM. Er is afgesproken dat de Vlaamse cultuur- en gemeenschapscentra een beroep kunnen doen op de gespecialiseerde expertise inzake digitalisering die er werd opgebouwd, maar financiële steun is op dit moment niet aan de orde. We hebben een scherpe keuze gemaakt, daar zitten een aantal redeneringen achter die ik u daarnet heb gegeven.

**De voorzitter:** De heer De Gucht heeft het woord.

**De heer Jean-Jacques De Gucht:** Voorzitter, minister, ik dank u alvast voor uw antwoord. Als ik het goed begrijp, gaat het voor de cultuurcentra die nu een overstap naar de digitale cinema hebben gemaakt en de cultuurcentra die het in de nabije toekomst zullen doen, niet over 2K maar over andere digitale cinema. Dit is heel kort samengevat.

Binnen de culturele centra gaat het dan vooral over Blu-ray en andere digitale mogelijkheden, niet over de 2K?

**Minister Joke Schauvliege:** Mijnheer De Gucht, het is natuurlijk aan de cultuurcentra zelf om te beslissen wat ze aanschaffen. Ze kunnen evengoed een 2K-projector aanschaffen, maar er werd niet voorzien in de financiële tegemoetkoming waarin werd voorzien voor de andere. Ze kunnen ook een beroep doen op de technische kennis die er is in het departement en in het steunpunt. Ze kunnen er te rade gaan, maar de regeling die we hebben uitgewerkt, is heel specifiek voor de kleinere bioscopen, omdat we ervoor willen zorgen dat ook dat veld blijft bestaan. Het is een keuze die mijns inziens ook wordt ondersteund door deze commissie. We hebben er naar aanleiding van een aantal vragen, ik meen van de heer Verstreken, echt voor geopteerd om voor de kleinere bioscopen een bijzondere inspanning te doen, omdat zij de dagelijkse vertoners zijn.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van de heer Jan Penris tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het niet respecteren van een aantal wettelijke bepalingen bij de afstemming van de bestuursorganen van het Koninklijk Ballet van Vlaanderen en de Vlaamse Opera - 2052 (2011-2012)**

**De voorzitter:** De heer Penris heeft het woord.

**De heer Jan Penris:** Voorzitter, u zult begrijpen dat het met een zekere schroom is dat ik in deze commissie van specialisten het woord voer. Ik ben geen cultuurspecialist. Ik ken van cultuur even weinig en zo mogelijk nog minder dan de minister zelf. Dat wil zeggen dat ik onder het absolute nulpunt zal duiken. (*Rumoer*)

Ik hoor de collega's al lachen; dat geeft genoeg aan. Maar erger, wanneer ik het woord 'cultuur' hoor, vraag ik me af of dat geschreven moet worden met een 'c' dan wel met een grote 'K'.

Alle gekheid op een stokje, er is één deelgebied van het cultuurbeleid dat ik een beetje, zijdelings volg: dat van de opera. Vroeger, als jong parlementslid, had ik de euvele moed om het te durven hebben over de inhoud en de programmatie in die wereld. Vandaag doe ik dat niet meer, ik beperk me tot de omkaderende structuren.

Minister, dat is ook de reden waarom ik vandaag, in tegenstelling tot wat ik gewoon ben, niet vanuit de politieke buik spreek – ik ben wat men een 'buikspreker' noemt, maar ik weet niet of buiksprekers nog gesubsidieerd worden door u –, ik beperk me tot de pure essentie van het verhaal, tot het juridische verhaal zelf. Ik zal voor één keer, tegen mijn gewoonte als politicus in, aflezen. Ik denk dat in dezen elk woord even belangrijk is.

Voorzitter, minister, collega's, de transitie bij het Koninklijk Ballet van Vlaanderen en de Vlaamse Opera om tot een structurele samenwerking en een eengemaakte organisatie te komen, zit blijkbaar in de eindfase.

Minister, u hebt enkele weken geleden aan de Vlaamse Regering voorgesteld om de bestuursorganen van beide instellingen op elkaar af te stemmen en te beslissen tot een gelijktijdige en eenzelfde voordracht van de leden van de algemene vergadering en raad van bestuur van beide instellingen. Beide instellingen behouden tijdens de transitie wel een aparte voorzitter.

De voordelen van een nieuw en gelijkaardig bestuur waren volgens de Mededeling aan de Vlaamse Regering over de stand van zaken betreffende de synergie kunstinstellingen Vlaamse Gemeenschap van 30 maart 2012, de volgende. Er zou een constructief signaal worden gegeven voor de start van de effectieve transitieperiode. Er zouden geen tegenstrijdige beslissingen meer worden genomen en er zou tot een efficiënter beheer worden gekomen. Er zou gekozen zijn voor het juiste vehikel voor de realisatie van die synergie. Er zou een eenvoudige stap zijn naar één raad van bestuur, zoals voorzien in de synergienota 22 oktober 2010. Nieuwe leden en leden met ervaring zouden een nieuwe dynamiek kunnen geven aan de nieuwe structuur. De blikken zouden worden verruimd van één artistieke niche naar een sterkere organisatie binnen een Europese context. En het zou een kans tot voorbeeld van 'corporate governance' in de culturele sector zijn.

Op 11 mei 2012 besliste de Vlaamse Regering over de gelijktijdige voordracht van de nieuwe raad van bestuur en algemene vergadering. Op 1 juni 2012 werd via een schrijven van de minister aan een aantal bestuurders eervol ontslag als bestuurder verleend. En hier, minister, situeert zich het juridische en het politieke probleem dat ik vandaag wil aankaarten.

Uit de nieuw samengestelde raad van bestuur en algemene vergadering blijkt dat de bepalingen van het Cultuurpactdecreet niet worden gerespecteerd. Artikel 9 van het Cultuurpactdecreet stelt heel duidelijk:

“Voor de culturele infrastructuur, instellingen en diensten, opgericht door of ressorterend onder de overheid moet, met toepassing van de bepalingen van artikel 17, in de samenstelling van hun beheers- of bestuursorgaan, één van de drie volgende vormen van vertegenwoordiging worden aangenomen:

1. de evenredige vertegenwoordiging van de politieke strekkingen die bestaan in de betrokken overheid of overheden. In dat geval wordt het beheers- of bestuursorgaan bijgestaan door een vaste commissie van advies, waarin alle vertegenwoordigende verenigingen van de gebruikers en alle filosofische en ideologische strekkingen opgenomen zijn; deze commissie van advies heeft recht op een volledige voorlichting over de handelingen van het beheers- of bestuursorgaan;
2. de vereniging van afgevaardigden van de betrokken overheid of overheden met de vertegenwoordigers van de gebruikers en van de strekkingen. In dat geval moeten de regels inzake vertegenwoordiging het beginsel van de evenredige vertegenwoordiging in acht nemen wat de afgevaardigden van de overheden betreft, en de bepalingen van artikel 3 van dit decreet wat de gebruikers en de strekkingen betreft;
3. de zelfstandige vereniging van specialisten of gebruikers, al dan niet voorzien van een rechtsstatuut, waaraan de betrokken overheid het beheer opdraagt. In dat geval zijn de bepalingen van de artikelen 3 en 6 van dit decreet van toepassing.”

Tot zover de bepalingen van het Cultuurpactdecreet.

Zelfs wanneer men voor de derde vorm van vertegenwoordiging kiest, moet men dus de bepalingen van de artikelen 3 en 6 van dit decreet toepassen, met name: “De vertegenwoordiging van de gebruikers steunt op het bestaan van erkende representatieve verenigingen binnen het territoriaal gebied en binnen de bevoegdheid van de overheid of van de culturele instelling. De regels inzake erkenning van de representatieve verenigingen kunnen, naar gelang van het geval, slechts bij wet of bij decreet worden vastgesteld. Het representatief karakter hangt af van een geheel van criteria; een erkenning kan niet worden geweigerd op grond van een enkel van deze criteria, meer bepaald niet op grond van het aantal leden of aangeslotenen.”

Artikel 6 stipuleert: “Elke overheid moet alle erkende representatieve verenigingen en alle ideologische en filosofische strekkingen betrekken bij de voorbereiding en de uitvoering van het cultuurbeleid.”

Minister, tijdens de commissievergadering van 26 april 2012 stelde de heer Caron een vraag om uitleg aan u over het al dan niet hanteren van het Cultuurpact bij de hersamenstelling van het bestuur van de grote Vlaamse instellingen. U antwoordde toen: “Het is belangrijk voor ogen te houden dat het Cultuurpact niet spreekt over een afvaardiging van politieke partijen, zoals u in uw vraagstelling aangeeft. Ik denk dat u het daar fout hebt. Het Cultuurpact heeft het over ‘een vertegenwoordiging van de ideologische en filosofische strekkingen in de vertegenwoordigende vergadering van de overeenstemmende overheid’. Dat is in dit geval het Vlaams Parlement. Er wordt aan toegevoegd dat deze vertegenwoordiging billijk moet zijn. Bij de samenstelling is dan ook absoluut rekening gehouden met de termen van het Cultuurpactdecreet, zonder dit vanuit een eng partijpolitiek standpunt te bekijken, zoals in het Cultuurpact is vooropgesteld.” Dat was uw antwoord op 26 april 2012, dat niet voor interpretatie vatbaar is.

Uit de nieuwe samenstelling van de raad van bestuur en algemene vergadering van de Vlaamse Opera en het Koninklijk Ballet van Vlaanderen, zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 11 mei 2012, blijkt dat de Vlaamse Regering in het algemeen en u als minister in

het bijzonder in ieder geval geen rekening hebben gehouden met wat uzelf omschrijft als “een vertegenwoordiging van de ideologische en filosofische strekkingen in de vertegenwoordigende vergadering van de overeenstemmende overheid, in dit geval het Vlaams Parlement.”

Het is immers duidelijk dat er geen bestuurders in aanmerking worden genomen die zich bekennen tot de ideologische strekking vertegenwoordigd door de tweede grootste oppositiepartij in het Vlaams Parlement.

En dan kom ik tot een bijkomende niet-politieke maar juridische bedenking. Bij het ontslag van een aantal bestuurders wordt ook de vzw-wetgeving formeel en bewust geschonden. In een ontslagbrief, gedateerd op 1 juni 2012, ontslaat u een bestuurder van de Vlaamse Opera als lid en bestuurder van de vzw Vlaamse Opera. Volgens de vzw-wet wordt de beëindiging van lidmaatschappen en bestuursmandaten echter statutair geregeld. Ik verwijs in dit verband uitdrukkelijk naar artikel 2, lid 1, sub 5° en 7°, van de vzw-wet. De bepalende data zijn die van oprichting op 29 maart 2007, en die van de aanstelling op 12 april 2007. Alle bestuursmandaten, behalve die van de heren Philip Heylen en Lieven Decaluwé, die later zijn benoemd, vervielen zonder meer op 12 april 2012. Ik verwijs daarvoor naar artikel 17, paragraaf 1 van de statuten van de betrokken vzw. De lopende lidmaatschappen, behalve die van mevrouw Leona Detiège en de heren Frank Beke en Paul Van Grembergen, casu quo die van de Vlaamse Gemeenschap, vervallen bij afsluiting van de eerste jaarvergadering na 29 maart 2012. Ik verwijs daarvoor naar artikel 9, paragraaf 1, lid 1, van de statuten van de betrokken vzw.

Intussen had enkel en alleen de algemene vergadering met een tweederde meerderheid een lid kunnen uitsluiten. Daarvoor verwijs ik naar artikel 4, 7°, en naar artikel 12, lid 2, van de vzw-wet.

De voorzitter van de vzw Vlaamse Opera riep inderdaad de algemene vergadering van de vzw Vlaamse Opera samen op 26 maart 2012, drie dagen voor de limiet, zodat de lidmaatschappen niet vervielen. U zult zich herinneren dat ik u op 28 maart, twee dagen later, samen met de heer Caron daarover een aantal vragen heb gesteld. U hebt daarop antwoorden geformuleerd. Maar ik wil u erop wijzen dat er sindsdien geen enkele nieuwe algemene vergadering plaatsvond. Ik hoor in de wandelgangen dat mogelijkerwijze vanavond een extra bijeengeroepen algemene vergadering zal samenkomen. Ik betwijfel sterk de samenstelling en de agenda, want die is de leden van de algemene vergadering op dit moment nog niet bekend.

Dit betekent dat op 1 juni 2012 de door de Vlaamse Regering ontslagen bestuurders wel degelijk nog steeds lid blijven van de algemene vergadering van de vzw Vlaamse Opera. We zitten in een transitie- en fusieverhaal. Ditzelfde geldt voor de vzw Koninklijk Ballet voor Vlaanderen. Een ontslagen bestuurder stelt dat op de raad van bestuur van 5 juni 2012 van het Koninklijk Ballet van Vlaanderen noch de voorzitter, Leona Detiège, noch de zakelijke leider, Chantal Pauwels, op de hoogte waren van de ontslagbrief vanuit het kabinet van de minister. Beiden vinden dat dit niet op deze manier door de beugel kan, en dat het mandaat pas eindigt drie maanden na de ontslagbrief. In de ontslagbrief moet alleszins staan vanaf welke datum het ontslag ingaat: dit is volgens de voorzitter en zakelijk leider van de vzw Koninklijk Ballet van Vlaanderen in principe drie maanden nadat het ontslag werd meegedeeld.

Minister, kunt u die beleidsbeslissing omtrent de vernieuwing van de bestuursorganen in het kader van het transitietraject Vlaamse Opera/Koninklijk Ballet van Vlaanderen motiveren, in het bijzonder voor wat de cultuurpactwetgeving betreft?

Hoe reageert u op het gebrek aan communicatie tussen uw kabinet en beide instellingen en dit in het licht van de ontslagprocedure van de ‘oude’ bestuurders?

**De voorzitter:** De heer Caron heeft het woord.

**De heer Bart Caron:** Ik wil medelen dat mijn fractie een klacht heeft ingediend bij de Cultuurpactcommissie met betrekking tot de samenstelling van de algemene vergadering en

de raad van bestuur gebaseerd op de artikelen die het Cultuurpact daarover vermeldt. De klacht is in behandeling. De procedure zal de normale weg afleggen.

**De voorzitter:** De heer De Gucht heeft het woord.

**De heer Jean-Jacques De Gucht:** Net zoals de heer Caron hebben wij ook een klacht ingediend. Die is in behandeling. Trouwens, we hebben dit eerder al besproken in deze commissie. Na het betoog van de minister hebben we toen beslist een klacht in te dienen.

**De voorzitter:** Minister Schauvliege heeft het woord.

**Minister Joke Schauvliege:** Het klopt dat er bij de Cultuurpactcommissie intussen drie klachten zijn ingediend. De procedure loopt. Er zijn al hoorzittingen geweest. Ik vermoed dat u ook al gehoord bent, mijnheer Caron, net als mijn kabinet. Het zou niet wijs zijn om ons te bemoeien met die procedure.

Mijnheer Penris, mijn antwoord slaat terug op het antwoord dat ik gegeven heb op een vraag om uitleg van de heer Caron een tijdje geleden. Ik kan dezelfde lijn aanhouden.

In artikel 9, punt c, van de Cultuurpactwet, staat dat “de zelfstandige vereniging van specialisten of gebruikers (...) moet samengesteld zijn volgens de evenredige vertegenwoordiging van de politieke strekkingen die bestaan in de betrokken overheid”. Het artikel bepaalt wel dat de artikelen 3 en 6 van de Cultuurpactwet van toepassing zijn, wat onder andere het betrekken van alle ideologische en filosofische strekkingen bij de voorbereiding en de uitvoering van het cultuurbeleid impliceert.

Artikel 2, paragraaf 2, van het decreet van 2 maart 2007 houdende de opheffing van het decreet tot oprichting van de Vlaamse Opera, zegt dat de Opera wordt samengesteld zoals bedoeld in artikel 9, punt c, van de Cultuurpactwet, namelijk “de zelfstandige vereniging van specialisten of gebruikers, al dan niet voorzien van een rechtsstatuut, waaraan de betrokken overheid het beheer opdraagt.”

Het begrip ‘filosofische en ideologische strekkingen’ steunt op een levensbeschouwelijke opvatting of op een maatschappijvisie. De vertegenwoordiging van de strekkingen steunt op hun aanwezigheid in de vertegenwoordigende vergadering van de overeenstemmende overheid volgens artikel 3, paragraaf 2, van de Cultuurpactwet. Het begrip ‘filosofische strekking’ heeft betrekking op de stromingen van levensbeschouwelijke aard.

We hebben gezorgd voor een billijke vertegenwoordiging van alle ideologische en filosofische strekkingen in de bestuursorganen die als traditioneel worden beschouwd: de Vlaams-nationale stroming, het socialisme, de christendemocratie en het liberalisme. Er werd gezorgd voor een billijke vertegenwoordiging van alle ideologische en filosofische strekkingen in de bestuursorganen van de vzw Vlaamse Opera. Dat geldt ook voor het Koninklijk Ballet van Vlaanderen. We hebben ons absoluut gehouden aan de cultuurpactwetgeving.

U zegt dat er een gebrek aan communicatie was over het verloop. U noemt namen. U zegt dat Leona Detiège hiervan niet op de hoogte is. Ik weet niet waar u die informatie haalt. Ik heb hier een schrijven dat aan haar gericht is, met alle informatie en duiding erin. Dat is op 14 mei overgemaakt aan Leona Detiège. Dat was de bevestiging van wat ook mondeling werd meegedeeld. Beweren dat er niet gecommuniceerd is, is echt fout. Er is dan ook geen gebrek aan communicatie tussen mezelf en beide instellingen. U zegt zelf dat de synergie gaande is. Het is zo dat de Vlaamse Regering heeft beslist om bepaalde personen voor te dragen voor de algemene vergadering en de raad van bestuur. Mijn brief moet dus worden begrepen in die zin dat de Vlaamse Regering bepaalde personen niet meer voordraagt. Het is niet meer dan hoffelijk dat die personen daarvan op de hoogte worden gebracht. Als dat niet zou gebeuren, zou men mij een gebrek aan communicatie verwijten. Het gaat dus om een voordracht van personen. De feitelijke aanstelling van de personen moet door de bestuursorganen zelf gebeuren en is de verantwoordelijkheid van de instellingen. U hebt daar een punt.



Ik heb ook begrepen dat de algemene vergadering van het Koninklijk Ballet van Vlaanderen al heeft plaatsgevonden, of toch zeer binnenkort zal plaatsvinden. De algemene vergadering van de Vlaamse Opera is door de voorzitter uitgesteld, al is het mij niet duidelijk waarom dat is gebeurd.

Mijnheer Penris, ik zie geen foute communicatie. Ik zie geen problemen. Alles is rechtsgeldig gebeurd. De Cultuurpactwetgeving is helemaal gerespecteerd. De samenstelling van de raad van bestuur is op een correcte manier gebeurd. Voor nog meer duiding kan ik verwijzen naar het antwoord dat ik een paar weken geleden heb gegeven op een vraag van de heer Caron.

**De heer Jan Penris:** Voorzitter, minister, collega's, ik heb drie opmerkingen. Een: in een actuele vraag die ik op 28 maart heb gesteld, daagde ik u uit om het transitieproces te laten verlopen volgens de regels van de kunst. Ik stel vast dat u dat niet doet. U doet dat misschien wel volgens de regels van de kunsten, maar niet volgens de regels van de kunst zoals de wetgever dat voorschrijft. Ik stel vast dat in dit huis twee ideologische strekkingen zijn die terecht een klacht hebben ingediend bij de Cultuurpactcommissie. Mijn ideologische strekking zal dat om dezelfde redenen ook doen. Ik denk immers dat u onze strekking volledig miskent.

Twee: er worden ook inbreuken gemaakt op de wetgeving op vzw's. En dat is een ernstiger zaak. Twee bestuurders zullen klacht indienen bij de bevoegde rechtbank. Wij zullen daarvoor de nodige juridische stappen laten zetten.

Drie: dat betekent dat uw fusieoperatie in het gevaar dreigt te komen. U neemt juridische beslissingen die niet kloppen. U miskent fundamentele basiswetgeving die u, als lid van de uitvoerende macht, als eerste zou moeten naleven. Dat betekent ook dat ik mij het recht voorbehoud om samen met mijn fractieleider ook het Rekenhof in te schakelen. Het kan immers niet dat overheidsmiddelen worden afgeleid naar instellingen die tijdens een transitie of nadat de samenstelling is vernieuwd, niet meer rechtsgeldig zijn. U weet waaraan u bent begonnen. Ik heb u een vriendelijk schot voor de boeg gegeven, maar vanaf nu is het totale oorlog.

**De heer Jean-Jacques De Gucht:** Minister, ik heb twee vraagjes. Kunt u mij een definitie geven van wat voor u het woord 'billijk' betekent? En kunt u mij zeggen wat de verschillende politieke, filosofische en ideologische strekkingen zijn? U had het in dat verband over de verschillende stromingen van levensbeschouwelijke aard. Kunt u die ook wat duiden? Ik denk dat dit voor opheldering kan zorgen.

**Minister Joke Schauvliege:** Mijnheer Penris, het zal u wellicht niet verwonderen, maar ik ben het met u niet eens. Ik ben jurist.

**De heer Jan Penris:** Ik ook.

**Minister Joke Schauvliege:** Wij zullen zien wat die acties zullen opleveren. Het is uw volste recht om acties te ondernemen.

Mijnheer De Gucht, er bestaat nogal wat rechtspraak over klachten in verband met 'de billijke vertegenwoordiging'. De verhoudingen zoals die blijken uit de samenstelling van het Vlaams Parlement, moeten correct zijn weerspiegeld in het bestuursorgaan waarover het gaat. Voorts onderscheiden wij vijf ideologische strekkingen: de Vlaamsnationale stroming, het socialisme, de christendemocratie, het liberalisme en de ecologisch-filosofische stroming. Dat zijn de vijf belangrijkste stromingen die wij in Vlaanderen erkennen en die billijk in de bestuursorganen vertegenwoordigd moeten zijn.

**De heer Jean-Jacques De Gucht:** Minister, u hebt het over een correcte weerspiegeling van de samenstelling van het Vlaams Parlement, en somt vijf stromingen op. Kijkend naar de vertegenwoordigers die u hebt aangeduid, denk ik dat u een probleem hebt.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

**Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over het stimuleren van de samenwerking tussen lokale boekhandels en bibliotheken - 2112 (2011-2012)**

**De voorzitter:** De heer Delva heeft het woord.

**De heer Paul Delva:** Voorzitter, minister, we hebben het in deze commissie geregeld over het belang van goede boekhandels in Vlaanderen, onder meer voor de uitvoering van het letteren- en leesbevorderingsbeleid. Vorige week nog hebben we een resolutie goedgekeurd in de plenaire vergadering waarin dit parlement aan de Vlaamse Regering vraagt om: “de positie van de zelfstandige boekhandel te ondersteunen op het vlak van opleiding, coaching, collectieve actieplannen, gelijke kansen biedend voor overheidsopdrachten, investerings-ondersteuning.”

Een van die facetten wil ik vandaag graag naar voren brengen, namelijk de overheidsopdrachten. Er is een element dat ik graag onder uw aandacht breng: de levering of de verkoop van boeken aan lokale bibliotheken. Bibliotheekleveringen zijn voor veel boekhandels een belangrijk segment in hun omzet. In een aantal Europese landen, onder meer in Frankrijk, bestaat er een limiet op de korting die boekenleveranciers mogen geven. Bij ons bestaat die niet, waardoor bij toepassing van de wet op de openbare aanbestedingen, de lokale bibliotheken de facto verplicht zijn om hun boeken aan te kopen bij de boekhandelaar die de laagste prijs en dus eigenlijk de grootste korting biedt. Vaak resulteert dit in een kortingsopbod tussen de lokale boekhandelaars enerzijds en grote spelers op de boekenmarkt anderzijds. En eigenlijk subsidiëren de boekhandelaars op die manier de bibliotheken, en dat kan toch niet de bedoeling zijn.

Nochtans spreekt het voor zich dat ook de bibliotheken belang hebben bij het voortbestaan van een goede lokale boekhandel die een uitgebreid en divers assortiment kan aanbieden en goede service en advies kan leveren aan zijn lezers. Uit onderzoek is immers gebleken dat frequente gebruikers van de bibliotheek ook dikwijls heel wat boeken kopen. Ook bij het uitstippelen van een leesbevorderingsbeleid hebben we er dus belang bij dat bibliotheken en boekhandels nauw kunnen samenwerken.

Een mogelijke oplossing zou erin kunnen bestaan dat de lokale overheden gestimuleerd en gesensibiliseerd worden om in hun gunningscriteria voor de levering van boeken voor de bibliotheek, meer kwalitatieve en objectief meetbare criteria op te nemen. Ik denk bijvoorbeeld aan het benadrukken van een beperking van de ecologische voetafdruk, het stimuleren van plaatselijke tewerkstelling, het kastklaar leveren van boeken enzovoort.

Minister, is deze problematiek door u gekend? Hebt u hierover eventueel al overleg gepleegd met het Boekenoverleg of met andere partners? Zo ja, zijn er dan al concrete afspraken gemaakt om tegemoet te komen aan de moeilijkheden die ik zojuist heb vernoemd?

**De voorzitter:** De heer Dehandschutter heeft het woord.

**De heer Lieven Dehandschutter:** Voorzitter, ik deel uiteraard de bekommernis van de heer Delva. Als gewezen schepen van Cultuur van Sint-Niklaas kan ik ervan getuigen dat we vroeger ook die bekommernis hadden. Toen hebben we beslist om in plaats van de bestelling in één groot pakket te stoppen, die op te splitsen in verschillende delen: kinder- en jeugdboeken, fictie, non-fictie, poëzie en zo meer. Naast het financiële criterium hebben we nog een aantal andere beoordelingscriteria gekozen, onder andere de dienstverlening, inzage in bepaalde exemplaren en de snelheid van levering. Het zou misschien een goed idee zijn om eens te kijken bij een aantal steden en gemeenten hoe zij ermee omgaan en of er voorbeelden van goede praktijken uit kunnen worden gepuurd die in de sector en bij de steden en gemeenten kunnen worden aangeprezen.

**De heer Philippe De Coene:** Ik dank de heer Delva voor het ter sprake brengen van deze problematiek, die trouwens een beetje aansluit bij de resolutie die we vorige week in de plenaire vergadering hebben goedgekeurd en die eigenlijk de vraag is naar de zoektocht van de ondersteuning van kwalitatieve lokale onafhankelijke boekhandels.

Intussen hebben we vernomen dat de koepel die destijds bestond en die ter ziele is gegaan, Colibro, een opvolger krijgt. Het gaat over dertig tot vijftig onafhankelijke boekhandels in Vlaanderen die samen ongeveer in de sector ongeveer 25 procent vertegenwoordigen van de retail van boeken. Die opvolger, die nog in een voorbereidend stadium zit, heeft nu al contact met ons opgenomen om zijn standpunt en visie bekend te maken. Ik denk dat we daar later op moeten ingaan.

Dit gezegd zijnde, is het me dunkt niet zo eenvoudig om aan deze zaak te remediëren. Een bibliotheek leeft grotendeels van belastinggeld, van openbare middelen. Het komt erop aan om dat geld zo goed mogelijk te benutten. We moeten de vraag stellen of de ene de andere moet ondersteunen. Dat is een vraag, maar het is moeilijk om criteria in te lassen. Ik heb dit al even bekeken. Er zijn inderdaad een aantal steden die het criterium 'lokale tewerkstelling' hanteren, maar zelfs daar loopt men in de buitenbaan, want één grote keten – om haar niet met naam te noemen – die toch een groot 'standaard'-aanbod heeft, kan qua tewerkstelling vaak gunstigere cijfers voorleggen dan de boekhandel die we voor ogen hebben. Ook wat snelheid van levering en nazorg betreft, is het lang niet altijd zeker dat de uitkomst in de richting gaat van een onafhankelijke boekhandel, het kan ook een keten zijn die heel goed georganiseerd is en heel performant kan zijn. De marges die de keten kan geven, zijn heel groot: tot 40 procent. De onafhankelijke boekhandel kan slecht tot 20 à 25 procent gaan en zit dan echt al op het tandvlees. Ik denk dan ook dat het moeilijk is.

Het is goed dat u deze problematiek hier ter sprake brengt. We moeten met z'n allen nagaan hoe we daar iets kunnen aan doen. Dat zal echter niet gemakkelijk zijn. Bovendien is er ook het toezicht op aanbestedingen. Hoe groter de bestellingen en hoe groter hun impact, hoe meer ze onderworpen zijn aan regels inzake offertes. Men zou misschien andere, parallelle middelen moeten zoeken om die onafhankelijke boekhandels te ondersteunen omdat ze de leescultuur en de verspreiding van genres die niet zo algemeen zijn, in de hand werken. In die zin sluit ik me aan bij het pleidooi van de heren Delva en Dehandschutter, echter in de wetenschap dat de oplossing in hoofde van steden en gemeenten niet zo eenvoudig zal zijn. Maar misschien komt de minister nu met het ei van Columbus.

**De voorzitter:** Minister Schauvliege heeft het woord.

**Minister Joke Schauvliege:** Mijnheer Delva, de problematiek die u schetst, is me bekend. Ik zal een aantal cijfers opsommen om een en ander in een kader te plaatsen.

In 2011 verschenen er ruim 8000 nieuwe Nederlandstalige titels in het segment van het algemene boek. Het beschikbare aanbod in het Nederlandse taalgebied bedraagt ongeveer 80.000 titels. Het is de taak van de openbare bibliotheken om uit deze immense voorraad doelgericht te selecteren en aan te kopen. De Vlaamse openbare bibliotheken zijn als gemeentelijke instellingen echter elk afzonderlijk verantwoordelijk voor hun collectiebeleid. Het decreet Lokaal Cultuurbeleid geeft daarvoor geen concrete richtlijnen. Dat zou trouwens ingaan tegen de geest van het Planlastendecreet.

Een belangrijke partner in dit proces is de boekhandel. De relatie tussen boekhandel en bibliotheek mag zich niet beperken tot de levering van boeken uit de winkelvoorraad. Ook de dienstverlening die ervoor moet zorgen dat de bibliotheek kan selecteren uit het ruimste titelaanbod, maakt daar onlosmakelijk deel van uit. Dit belangrijke aspect van de relatie staat door prijsconcurrentie steeds meer onder druk. De systematiek van openbare aanbestedingen met enkel de prijs als beslissingsfactor stimuleert potentiële leveranciers tot grote kortingen. Louter economisch en op korte termijn speelt deze prijsconcurrentie dus in het voordeel van de klant/bibliotheek. Op lange termijn echter zal deze situatie een averechts effect hebben,

waardoor alle betrokken partijen verliezen. Door de steeds hogere kortingen kunnen de boekhandels minder tijd en geld investeren in dienstverlening.

De openbare bibliotheek werkt met overheidsmiddelen. Dat veronderstelt een maatschappelijke verantwoordelijkheid en een zekere solidariteit. Als de lokale boekhandel wegvalt, valt ook een van de onderdelen van de lokale culturele infrastructuur weg. De aanwezigheid van diverse boekhandels, zowel ketens als zelfstandige zaken, draagt bij tot een beter leesklimaat.

Het kan de finaliteit van een beleid niet zijn om door de optimalisering van de ene doelstelling, met name het uitbouwen van een kwalitatief net aan openbare bibliotheken, ongewenste en disproportionele negatieve effecten te veroorzaken voor andere actoren zoals de kleinere zelfstandige boekhandel die door verlieslatende leveringen dreigt te verdwijnen, zeker wanneer die instellingen hun cultureel-maatschappelijke rol vervullen met de steun van overheidsmiddelen. Dan doemt een ongewenst toekomstscenario op waarbij boekhandels moeten worden gesubsidieerd om hun economisch-culturele taak te kunnen vervullen, omdat hun leveringen aan gesubsidieerde openbare bibliotheken door de eenzijdige prijsconcurrentie verlieslatend zijn geworden.

Het Boekenoverleg pleitte al voor kwalitatieve gunningscriteria in zijn memorandum van 2009 met als titel 'Het boek. Een veelzijdig product'. Daarin staat: "Het Boekenoverleg pleit voor collectieve, kwalitatieve gunningscriteria voor boekenleveringen aan scholen, bibliotheken en overheidsinstellingen. Kwalitatieve gunningscriteria garanderen een divers aanbod en een kwalitatieve dienstverlening en betekenen tegelijk een brede ondersteuning van de kwaliteitsboekhandel."

Binnenkort bekijkt het Boekenoverleg met alle partners hoe het dit standpunt kan vertalen in een meer uitgewerkt en concreet voorstel. Op basis daarvan wordt verder overlegd met het Boekenoverleg.

Ook de Vlaamse Boekverkopersbond (VVB), onderdeel van de vakvereniging Boek.be, heeft in mei van dit jaar een concrete nota uitgewerkt waarin deze problematiek gedetailleerd wordt beschreven, met concrete beleidsvoorstellen. Deze nota wordt onderschreven door het Vlaams Fonds voor de Letteren en de Vlaamse Auteursvereniging. Deze nota werd besproken met mijn kabinet. Dit voorstel zal uiteraard aan bod komen in het overleg met het Boekenoverleg.

Ik gaf recent aan het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk de opdracht om een onderzoek te starten naar het aankoopbeleid van bibliotheken en naar de mogelijke samenwerkingsverbanden met boekhandels. Ik vraag daarbij naar een inventaris van huidige praktijken in binnen- en buitenland, de juridische valkuilen en de mogelijkheden om samen te werken. Het onderzoek moet verder gaan dan het louter aankoopbeleid. Het kan dan gaan over concrete samenwerking zoals een boekhandel in de bib of een uitleenpunt in de boekhandel, gezamenlijke auteurslezingen enzovoort. Voor dit onderzoek is een budget van 40.000 euro uitgetrokken. Het moet worden opgeleverd in de eerste helft 2013. Ik pleit er dus voor de samenwerking tussen boekhandel en bibliotheek te stimuleren.

Uiteraard moet rekening worden gehouden met een aantal factoren, zoals het feit dat de gunningscriteria volledig onder de lokale autonomie ressorteren. Als Vlaamse overheid kunnen wij goede modellen aanreiken, wat ook zal gebeuren op basis van concrete voorstellen uit het onderzoek die in het voorjaar 2013 ter beschikking moeten zijn.

We nemen deze problematiek ter harte. Wat we kunnen doen, zullen we doen. We zullen meer nieuws hebben in de eerste helft van 2013.

**De voorzitter:** De heer Delva heeft het woord.

**De heer Paul Delva:** Het werd door de collega's al benadrukt: het is geen gemakkelijke kwestie. We zitten met tegengestelde belangen tussen spelers die allebei belangrijk zijn voor

het beleid: de boekverkopers, de boekhandelaars en de bibliotheken. Ik pleit ervoor dat het overleg met de boekensector verder blijft plaatsvinden, ook met de bibliotheken, maar ik denk dat dat zeker het geval zal zijn.

De heer Dehandschutter heeft een aantal ‘good practices’ opgesomd die zijn thuisstad toepast. Ik ben ervan overtuigd dat die ook aanwezig zijn bij een aantal andere lokale overheden. Het is goed dat u benadrukt, minister, dat we op dat vlak ook over de grenzen kunnen kijken.

Ik ben ervan overtuigd dat het lopende onderzoek elementen kan aanleveren die een doorbraak kunnen betekenen in deze materie. Het is belangrijk genoeg om concrete stappen te kunnen zetten op middellange termijn. Ik dank u voor uw antwoord, minister.

**De voorzitter:** De vraag om uitleg is afgehandeld.

■